

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2026-08-24
Besvaras senast
2026-09-07

Till utrikesminister Maria Malmer Stenergard (M)

2025/26:1003 Forum för internationellt samarbete kring artificiell intelligens

När auktoritära regimer samlas för att forma framtidens teknologiska regler måste den fria världen reagera med klarhet och principfasthet.

I juli 2026 undertecknade 29 länder avtalet om inrättandet av World Artificial Intelligence Cooperation Organization, WAICO, med säte i Shanghai. Bland grundarna återfinns Kina, Ryssland, Belarus, Kuba, Venezuela, Brasilien samt ett antal stater från Afrika och Asien. Organisationen presenteras som ett forum för internationellt samarbete kring artificiell intelligens, med fokus på styrning, säkerhet och rättvis tillgång. I praktiken utgör den ytterligare ett verktyg för Peking att utvidga sitt inflytande över globala normer på ett område som kommer att avgöra ekonomisk makt, militär kapacitet och informationskontroll under de kommande decennierna.

Kina är en totalitär enpartistat som systematiskt kränker mänskliga rättigheter, övervakar sin egen befolkning i en omfattning utan motstycke och förtrycker minoriteter. Samma land har under lång tid byggt upp beroende genom investeringar, infrastrukturprojekt och teknologiskt samarbete med stater som saknar demokratiska institutioner. Venezuela, under den regim som har förstört landets ekonomi, krossat oppositionen och drivit miljontals medborgare i exil, ansluter sig nu till denna krets. Det är ingen tillfällighet. Regimen i Caracas har under årtal fördjupat sina band till Peking genom strategiska partnerskap, tekniköverföring och samarbete kring artificiell intelligens. När ett land som systematiskt underminerar rättsstaten och yttrandefriheten får plats vid bordet där AI-regler ska formars ökar risken att teknologin används för övervakning, censur och maktkoncentration snarare än för mänsklig utveckling.

Ryssland och Belarus deltar av samma skäl. Dessa regimer har visat att de ser teknologi som ett instrument för kontroll, propaganda och aggression. Att de nu ingår i ett kinesiskt lett organ för AI-styrning innebär att demokratiska värden – öppenhet, ansvarsutkrävande och skydd för den enskildes integritet – systematiskt trängs undan. Organisationen framhåller att den ska vara inkluderande och folkcentrerad. Verkligheten är att den samlar stater som aktivt motsätter sig just dessa principer.

Artificiell intelligens kräver enorma mängder energi. Venezuela förfogar över betydande energiresurser. När ett land med så allvarliga institutionella brister

knyts närmare Kinas teknologiska ambitioner skapas en farlig kombination. Teknik och energi i händerna på regimer som saknar demokratisk legitimitet och respekt för grundläggande friheter utgör ett strategiskt problem för den fria världen. Det handlar inte om handel eller utveckling i vanlig mening. Det handlar om att auktoritära makter söker sätta standarderna för en teknologi som kommer att genomsyra varje del av samhället.

Demokratiska länder måste därför inta en tydlig hållning. Det räcker inte att konstatera att WAICO existerar. Det krävs att man aktivt motverkar försök att legitimera regimer som förtrycker sina egna folk genom att ge dem inflytande över globala regelverk. Samarbete kring AI bör förbehållas stater som respekterar rättsstat, mänskliga rättigheter och demokratiska institutioner. Allt annat riskerar att cementera en ordning där teknikens kraft används för att befästa diktatur snarare än att stärka frihet.

Denna utveckling är en väckarklocka. När auktoritära stater samordnar sig kring framtidens mest genomgripande teknologi måste demokratierna svara med enighet, klarhet och handlingskraft. Annars lämnar man fältet fritt åt dem som ser teknik som ett verktyg för kontroll snarare än för mänsklig frigörelse.

Mot bakgrund av ovanstående önskas utrikesminister Maria Malmer Stenergard svara på följande fråga:

Hur ser ministern och regeringen på nämnda avtal, och hur avser ministern att lyfta detta inom relevanta internationella plattformar?

.....

Markus Wiechel (SD)

Överlämnas enligt uppdrag

Rebecca Heinemann